

SKLEPI OBČINSKE SKUPŠČINE

Ob informaciji o poslovanju

1. Zbori skupščine občine so sprejeli informacijo o poslovanju OZD v prvem poletju 1989 z uvodom predsednika izvršnega sveta in pobudo o spremembi predpisov, ki določajo gradnjo zaklonišč.

2. Zbori so sprejeli stališča skupščinskega odbora za družbenoekonomske odnose.

3. Zbori so zahtevali, da Skupnost za ceste Ljubljana prične z gradnjo Kardeljeve ceste kot prve prioritete. Pred odločitvijo o gradnji Izanske ceste se ponovno preveri vprašanje hrupa. Prizadetih bo 136 hiš. V kolikor bi bil postavljen protihrupni betonski zid, to ne bo več cesta, ampak prometni kanal. Zato so predlagali ob Ljubljanski novo Izansko cesto za motorizirani promet, podobno kot so to uredili v Mostah z novo Zaloško cesto.

4. Zbori so sprejeli naslednja stališča občinskega sindikalnega sveta: Poslovodni organi organizacij, v katerih so že daljši čas prisotne težave v poslovanju in pri katerih je ob polletnih rezultatih poslovanja izkazana izguba, morajo takoj pripraviti ukrepe na področju programske, razvojne

in kadrovske problematike ter predložiti realne sanacijske programe, v njih pa jasno opredeliti način zagotavljanja socialne varnosti zaposlenih ter reševanje presežkov delavcev na podlagi sprejetih meril.

Nesprejemljivo je dejstvo, da še vedno obstajajo primeri, ko delavci za polni delovni čas ne dosegajo najnižjega osebnega dohodka (po sindikalni listi), ki zagotavlja minimalne življenjske pogoje zaposlenim. Verjetno nekatere organizacije poslujejo na meji uspešnosti tudi na račun nizkih osebnih dohodkov.

5. Prav tako so zbori predlagali DO Surovina Maribor TOZD Surovina Ljubljana, da za doseganje boljših rezultatov in akumulacije, stimulira zbiranje odpadkov z višjimi odkupnimi cenami surovin.

6. Izguba v Komunalnem podjetju Ljubljana, TOZD Remont in TOZD komunalne gradnje je nesprejemljiva iz razloga neizkoriščenih zmogljivosti. Stroške, ki nastajajo zaradi mile zime, bi lahko pokrivali z nižjimi cenami za opravljanje dodatnih del, s čemer bi se delno pokrivali stalni stroški.

IZVRŠNI SVET ŠE ENKRAT O POSLOVANJU OZD

Odgovornost vodstev

Odgovornost vodstev je ključnega pomena z ozirom na polletno poročilo o gospodarjenju naših delovnih organizacij, ki je bilo vse prej kot rožnato, še posebno če ne izvajamo iz vida izgubarev, se je te problematike občinski izvršni svet še enkrat lotil na septembrski seji.

Z zaskrbljenostjo je ugotovil, da so rezultati poslovanja v nekaterih OZD kritični, stanje pa se zaostre tudi že v nekaterih, kjer se le-to odraža tudi na rezultatih poslovanja. Pri tem najbolj izstopa padanje možnosti prodaje, kar je nedvomno povezano s premajhno usmerjenostjo v izvoz. Vse bolj so prisotni pojavi presežkov delavcev, OZD pa se prav tako srečuje z neracionalno organiziranostjo in finančnimi težavami.

Po vsestranski oceni je občinski izvršni svet ocenil, da za takšna stanja temeljno in celovito

odgovornost nosijo predvsem vodstva organizacij, ki so dolžna takoj izdelati celovite analize stanja, hkrati pa predlagati ukrepe za kratkoročno sanacijo in dolgoročno ureditev razmer. Družbenopolitične organizacije in samoupravni organi v OZD so dolžni obravnavati pripravljene programe in se do njih opredeliti. V primeru sprejema teh programov jih je vodstvo dolžno dosledno uresničevati, to pa pomeni spremljati njihovo uresničevanje kot tudi učinke, o tem pa je potrebno tekoče obveščati delavce. V nasprotnem primeru pa to pomeni nezaupnico vodstvu.

Vsekakor je izvršni svet takšen sklep sprejel na osnovi dejstva, da imamo v OZD dovolj dobrih delavcev, ki so sposobni dejansko stanje sanirati s korektnimi spremembami ob polni odgovornosti!

BANKA VABI K SODELOVANJU OBRTRNIKE ALI DELAVCE

Denarna ponikalnica v Stanovanjskem podjetju

Pozorni bralci prispevkov o delu in problematiki obrtnikov in njihovih delavcev se bodo prav gotovo spomnili številnih kritik, ki so jih oboji že izrekli na račun reševanja stanovanjske problematike delavcev pri obrtnikih. Obisk pri Ivani Šandrič, ki je vodja oddelka za dolgoročno kreditiranje v Ljubljanski banki Stanovanjsko-komunalni banki Ljubljana pa je razkril, kje pravzaprav prihaja do ozkega grla v reševanju te problematike. Nakazal je tudi potrebo po aktivnem sodelovanju osnovne organizacije zveze sindikata delavcev pri obrtnikih ali pa celo obrtnega združenja pri razreševanju razmerja med Samoupravno stanovanjsko skupnostjo ljubljanskih občin, Stanovanjskim podjetjem Ljubljana in navedeno banko.

Kdaj je prevzela vaša banka naloge pri reševanju stanovanjske problematike delavcev pri obrtnikih?

»1985. leta smo sklenili posebno pogodbo, po kateri služba naše banke pripravlja razpis za posojila delavcem zaposlenim pri zasebnih delodajalcih, sprejema vloge in pripravlja kreditne predloge za komisijo za kreditiranje družbeno usmerjene stanovanjske gaitve pri stanovanjski skupnosti ter opravlja vse posle porabe in odplačevanja posojil.«

V čem se združevanje sredstev za stanovanjske potrebe delavcev razlikuje od združevanja teh sredstev organizacij združenega dela?

»Delavci pri obrtnikih niso imeli enakih pravic pri tem, kot delavci iz podjetij. Stanovanjsko podjetje je pri razdelitvi njihovih nepovratnih sredstev uporabljalo zastarel pravilnik iz 1975. leta, kije bil v nasprotju z družbenim drogovorom in sporazumom, ki velja za tekoče srednjeročno obdobje. Z našim posredovanjem smo dosegli, da se sedaj 70 odstotkov prispevka združuje za kreditiranje stanovanjskih potreb delavcev pri obrtnikih oziroma za sofinanciranje nakupa stanovanja, če je eden od zakoncev zaposlen v OZD, drugi pa pri obrtniku. Zaradi vseh specifik smo tudi dosegli, da delavci pri obrtnikih lahko dobijo še enkrat večje zneske posojilja iz sredstev vzajemnosti, kot delavci iz OZD.«

To zveni zelo optimistično. Delavci pa se kljub temu pritožujejo, da nimajo vplogleda na zbiranje sredstev in vpliva na njihovo delitev.

»Iz dokumentacije sledi, da imamo tudi v banki velike težave s tem. Kljub temu, da preje omenjena pogodba določa, da uprave za družbene prihodke dvakrat mesečno odvajajo

stanovanjski prispevek delavcev pri obrtnikih na SSS ljubljanskih občin, finančno računovodska služba Stanovanjskega podjetja Ljubljana pa jih je dolžna tekoče odvajati na račun pri banki, smo šele po številnih urgencah dosegli, da so bila sredstva za leto 1988 nakazana naši banki šele 26. junija 1989. leta. S tem pa so bila strašansko razvrednotena, ker niso bila obrestovana s polno mesečno revalorizacijsko stopnjo. Za leto 1989 n. pr. velja, da so znašale pripisane obresti več kot združena sredstva.«

Imate bolj določene podatke?

»V letu 1988 je znašal stanovanjski prispevek delavcev pri obrtnikih petih ljubljanskih občin 2,3 milijarde dinarjev (naša občina 601 milijon). Od Stanovanjskega podjetja Ljubljana smo dobili do 21. 6. 1989. leta le 1,1 milijarde dinarjev. Do 30. 4. 1989 je znašal ta prispevek za pet ljubljanskih občin 1,9 milijarde dinarjev (naša občina 557 milijonov), od Stanovanjskega podjetja Ljubljana pa so nakazali na račun za kreditiranje delavcev le 610 milijonov dinarjev. V 16 mesecih torej Stanovanjsko podjetje Ljubljana ni nakazalo banki 2,6 milijarde dinarjev, zaradi česar so bili delavci prikrajšani za komaj izračunljiv znesek, če še enkrat poudarim, da so letos obresti na prispela sredstva znašale več kot glavnica.«

Kako ste ukrepali?

»Vse pristojne ves čas opozarjamo na to problematiko. Ko je oktobra zasedal Odbor za kreditiranje družbeno usmerjene stanovanjske graditve pri Samoupravni stanovanjski skupnosti ljubljanskih občin, vodi ga Feliks Kolar, je odločil, da se tokrat pisno obvesti o problematiki direktorja Stanovanjskega podjetja Ljubljana Mitjo Kuharja. Med drugim smo mu napisali: »Prosimo, da v vaši finančno računovodska službi ugotovite vzroke za neizpolnjevanje pogodbenih obveznosti in neuresničevanje nalog pri mesebojnem sodelovanju s strokovno službo bank. Glede na sklepe odbora vas prosimo, da uredite vse potrebno za nemoteno izvajanje združevanja in kreditiranja iz sredstev za delavce pri zasebnih delodajalcih ter o tem poročate predsedstvu SSS ljubljanskih občin in temu odboru.«

P. S. Podrobneje bosta o tej problematiki poročala tudi časnik DELAVEC v obrti in Radio GLAS Ljubljane (UKV 102,4 megaherca).

STANE JESENOVEC

Kako uresničujemo letošnji program?

Medtem ko je bila v republiki za prvih osem mesecev tekočega leta zabeležena 4 odstotna višja rast industrijske proizvodnje, pa žal ta podatek za našo občino ni primerljiv preprosto zato, ker je rast industrijske proizvodnje pri nas v občini ostalo na istem nivoju. Po podatkih 20 industrijskih organizacij, ki mesečno pošiljajo poročila o industrijski proizvodnji, je bilo v polovici organizacij proizvodnja večja kot v enakem obdobju lani, v dveh je bila večja v enem programu (Utensilia, Ipko), v desetih pa je bila manjša. Med organizacijami, ki niso dosegle lanske proizvodnje jih šest ni doseglo v letošnjem letne planirane proizvodnje (Utensilia, Igo, Nastro, IUUV TOZD Galanterija, TTL TOZD Proizvodnja in Mercator Konditor). Prav v Mercator Konditor je bil padeč proizvodnje največje, kar je vplivalo zmanjšano povpraševanje po pekovskem pecivu.

Oskrbljenost z domačimi surovinami in energijo je bila v avgustu razmeroma dobra. Stanje naročil za domači trg je bilo slabo v dvanajstih organizacijah, zadovoljivo v štirih in dobro v štirih. Dovolj naročil za izvoz so imeli v desetih organizacijah, v sedmih je bilo slabo in v dveh zadovoljivo. Likvidnost je bila v avgustu slaba, oziroma zadovoljiva, v večini organizacij se slabša, izboljšuje se samo v dveh, obseg kratkoročnih kreditov se večja.

Izvojni rezultati so naslednji: skupni izvoz – indeks rasti 105,0, konvertibilni pa 130,5. Uvoz je bil v sedmih mesecih za 21,2 odstotka višji, konvertibilni uvoz pa beleži indeks 148,2. Spremenjena je struktura izvoza po področjih in sicer izvoza v države v razvoju 19,8 odstotka (lani 9,6), v države SEV 29,8 (lani 45,6) in izvoz v razvite države 50,4 (lani 44,8).

Največji izvozniki na konvertibilno področje so DO Plutal, DO Hoja, DO Ilirija-Vedrog, DO Avtomontaža TOZD Utensilia in DO

Tovarna grelnih naprav. Njihov izvoz zavzema 82 odstotkov celotnega konvertibilnega izvoza v občini. Slabe izvozne rezultate na konvertibilni trg ima DO Kig, ki je v sedem mesečnem obdobju dosegla le 9,2 odstotka lanskega obsega izvoza. Na klirinško območje pa so največ izvozili DO Iskra Merilna elektronika, DO Igo, DO Ilirija-Vedrog in DO Livar TOZD Livarna barvnih kovin. Njihov izvoz zavzema 99 odstotkov celotnega izvoza občine na klirinško področje. Zanimiv podatek, da je DO Igo, ki je bila lani najuspešnejša klirinška izvoznica, v letošnjih sedmih mesecih izvozila le 32,6 odstotka doseženega izvoza v lanskem enakem obdobju. Slabe rezultate beleži tudi IB Elektroprojekt, ki je dosegel le 15,4 odstotek doseženega izvoza lanskega leta.

Načrtovana kmetijsko tržna proizvodnja mleka in mesa upada že vse srednjeročno obdobje, še posebej zadnji dve leti, zlasti na hribovskem območju. Tako je odkup klavne govede na območju KZ Velike Lašče lani dosegel četrtno, letos pa 55 odstotkov načrtovane (v osemih mesecih), na območju KZ Ljubljana situacija ni dosti boljša – letos le 67 odstotkov. V jesenskih mesecih se odkup klavne govede običajno poveča, vendar letos to ni pričakovati, ker je bilo zaradi pomanjkanja krme kot posledica suše v letu 1988 stalež pitancev manjša že lansko jesen. Kmetje niso več zainteresirani za pitanje lastne živine, ampak le za uslužnostno pitanje, ki pa se ne šteje v odkup živine.

Blagovna proizvodnja v gozdarstvu je bila v avgustu pri vseh temeljnih organizacijah občutno manjša kot je bila v povprečju preteklih mesecev tega leta. Manjša bo tudi v naslednjih mesecih, vendar bo blagovna proizvodnja v skupnem presežena, zaradi povečanja obsega sečne v primerjavi z etati, predvsem vsled sušenja oziroma propadanja gozdov.

Kako se izvaja ukrep družbenega varstva v Utensilii?

O tem je tekla beseda na eni izmed zadnjih sej izvršnega sveta. Predsednik začasnega poslovodnega organa Ivan Koželj je skupaj z ostalimi člani tega organa podal celovito informacijo. Na podlagi temeljitih analiz tehničnega, tržnega in finančnega položaja podjetja je danih vrsta ugotovitev.

Tako je Utensilia poleg osnovnega proizvodnega programa (proizvodnja pripomočkov za tekstilno industrijo – lesni in kovinski deli) zaradi popolnitve proizvodnih zmogljivosti izdelovala še množico drugih artiklov in nudila usluge na teh zmogljivostih. V večini primerov slednje z osnovnim programom ni imelo nobene zveze. Trženje je bilo zelo slabo, kar je imelo za posledico umik iz jugoslovanskega trga, prav tako pa ni bilo učinkov na zunanjem trgu. Nezadostna proizvodnja in prodaja sta bila ključna vzroka težav. Ob tem pa je močno oviro predstavljala tudi neposrečena investicija (proizvodnja lučalnica in valjarna), ki ne more dati pričakovanih rezultatov. Temu dodajamo še dejstvo, da je celotna proizvodnja zaradi dveh lokacij neracionalna, del služb je tako podvojen, moteno je planiranje, zaloge so velike, otežkočeno je razporejanje delavcev. Zelo slaba je likvidnostna situacija. Ob tem pa je premoženje delovne organizacije, izkazano v stavbah in zemljiščih, veliko in večkrat presega obveznosti.

Veliko težav in skrbi povzročajo nerazčiščene in predolge trajajoče poti razreševanja na področju premoženjskega stanja in medsebojnih obveznosti z delovno organizacijo Avtomontaža, katere TOZD je bila vrsto let tudi Utensilia. Analize so pokazale, da je v Utensilii prisoten tehnološko ekonomski višek delavcev, ki ni majhen. Številka

sicer ni znana, saj bo nedvomno odvisna od opredelitve proizvodnega programa in morebitne pridobitve novih programov ter od lokacijske združitve proizvodnje. Sicer pa je kvalifikacijska struktura zaposlenih slaba, saj ima kar 74 odstotkov zaposlenih manj kot srednjo izobrazbo.

Po besedah Ivana Koželja stanje zaskrbljuje, a vendar ta TOZD (februarja se je odcepil od Avtomontaže, kot podjetje se še ni konstituiral) ni stanje nič boljše in nič slabše kot v marsikateri viški OZD, kar pomeni, da se lahko tudi to bodoče podjetje postavi na trdnje noge. Seveda pa bo treba predvsem zelo odločno poseči na naslednja področja: maksimiziranje proizvodnje glede na proizvodne in prodajne možnosti, agresivnejše nastopanje na domačem in tujih trgih, ukinitanje nedonosnih programov in nudenja uslug, selitev proizvodnje in strokovnih služb na lokacijo na Viču ter oblikovanje programov in izgradnja obrtne cone na Viču, odprodaja dela premoženja, povezovanje z močnim tujim proizvajalcem statev zaradi plasiranja lastnih proizvodov v okviru njegovih proizvodnih programov, dopolnjevanje lastnega programa, nudenje polnega servisa tekstilcem, pridobivanje novih proizvodnih programov...

Seveda pa vse te naloge niso uresničljive v času trajanja ukrepov družbenega varstva, kar pomeni, da bo sočasno potrebno iskati tudi primerne kadrovske rešitve. Le-te so bile nedvomno v preteklosti tudi ključni vzrok nastali težavam, ki pa jih je danes težje razreševati.

Izvršni svet je podprl program sanacije in se bo v uresničevanje le-te vključeval skladno s pristojnostmi.

Nova, manj škodljiva cigareta iz Tobačne tovarne Ljubljana

Vstop v Evropo 92 tudi pred našo tobačno industrijo postavlja pogoje, da začne s proizvodnjo novih, občutno manj škodljivih cigaret, kot jih je izdelovala doslej, ali pa ji bodo vrata zaprta na tem zahtevnem tržišču.

Prvi korak v tej smeri so zdaj napravili v Tobačni tovarni Ljubljana, kjer so po dolgoletnih raziskavah in sodelovanju z licenčnim partnerjem Reemto iz Hamburga razvili novo cigareto Astor Mild box (poskusna proizvodnja je stekla v septembru), ki vsebuje samo 13 miligramov katrana in je za zdaj edina te vrste v Jugoslaviji. Preostala jugoslovanska tobačna industrija namreč izdeluje prevsem cigarete, ki vsebujejo med 16 in 18 miligrami katrana in nikotina.

Kot so povedali predstavniki Tobačne na nedavni tiskovni konferenci v svojih domačih prostorih, naj bi se s tem vsaj nekoliko zmanjšali razkorak v tehnološkem razvoju med našo in evropsko tobačno industrijo, ki seveda ne trpi več tehnološko zakrnelih proizvajalcev.

»Skušali bomo ohraniti sedanjo sposobnost produkcije, toda z drugo kvaliteto,« je zbranim novinarjem med drugim povedal generalni direktor Tobačne tovarne Ljubljana Bojan Simonič. »Vlagamo zlasti v takšno opremo, ki bo omogočila, da bo naš artikel boljši in se bo sposoben uveljaviti na evropskem tržišču. Tehnično smo dobro opremljeni. Izgrajujemo si tudi lastni kader in ga usposabljam na osnovi trendov, ki vladajo področju... V kakovosti smo že dosegli določen preskok. Tudi naš

tržni delež je znova v porastu...«

Ze dosedanje cigarete Astor Mild, ki jih izdeluje v TTL, so zavoljo posebne tehnološke izdelave vsebovale nekoliko manj škodljivih snovi kot običajne. Zdjaj je dosedanje perforacijo z ježkom, na stiku tobačne stročnice in filtrom, nadomestila še sodobnejša tehnologija. Zanj so začeli uporabljati na poseben elektrostatični način perforiran papir, s katerim je ovit filter. Luknjenje je nevidno in ne poškoduje cigarete. Ponekod v svetu postopek opravljajo kar s pomočjo laserja, za naše razmere pa je ta naprava seveda še predraga.

Nekaj tehnoloških rešitev pa so razvili strokovnjaki Tobačne kar sami. Našli so denimo rešitev, kako lepiti perforirani papir na filter tako, da se perforirani del ne zalpi. Tam nastane klima cone, ki omogoča, da kadilec ob vdihavanju cigaretne dima vdahne tudi sveži zrak in s tem zmanjša količino kondenzata v dimu.

Predstavniki Tobačne so povedali, da gre tovrstna tehnologija zdaj v več smeri: po eni naj bi izboljšovali poseben multi filter z več sloji, lahko pa bi se v filter vnesle tudi druge snovi, ki bi vplivale (tudi) na končno aromo.

Poskusna prodaja novih cigaret Astor Mild box bo tekla dva meseca, in šele tedaj bo (na osnovi tržnih raziskav, spremljanja prodaje in anketiranih potrošnikov) jasno, kako jih bo sprejelo jugoslovansko tržišče.

B. VRHOVEC